

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Boșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare”
Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioreana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia”
Cohalm, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișterul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”,
„Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mercuș”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”,
„Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”,
„Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana” și „Zlăgnea.”

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VI.

Sibiu, 30 Aprilie 1904.

Nr. 18.

Terminologia financiară română.

Ideea lansată în fruntea numărului 16 al revistei noastre din 16 Aprilie a. c., ca secțiunea economică a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, să inițieze o acțiune pentru uniformizarea și îndreptarea terminologiei financiare dela băncile noastre, și în acest scop să publice un dicționar special, — se pare că în timp apropiat va lua forme concrete.

Secțiunea numită, în ședința sa ținută în Sibiu la 23 Aprilie a. c. sub presidiul dlui Part. Cosma, a debătut propunerea ce i-s'a prezentat în această privință prin membrul ordinar al secțiunii Dl Dr. C. Diaconovich, și identificându-se cu vederile expuse în revista noastră, a și luat măsuri pentru realizarea dicționarului proiectat.

Deoarece-ce în această lucrare i-s'a dat și revistei noastre un rol important, ne grăbim a publica în următoarele partea procesului verbal al ședinței secțiunii economice, care se referă la chestiunea terminologiei financiare și invităm încă de acum pe cetitorii nostri, să urmărească lucrarea plănuită cu toată atențiunea și să-i dea întreg concursul lor, ca scopul urmărit să se poată realiza în condițiuni cât mai mulțămitoare.

Eată hotărîrea de care vorbim:

„In vederea împrejurării, că *terminologia financiară*, usitată la băncile române din Ungaria și Transilvania și introdusă prin aceste institute și în cercurile largi ale clientelei lor, este cu desăvîrșire lipsită de uniformitate și în mare parte e și incorectă și neromânească, provenită mai ales din imitațiunea și traducerea literală a terminologiei germane și maghiare, —

apoi ținînd cont de importanța unei terminologii financiare și a unei ortografii uniforme și corecte în toate afacerile de bani, — nu numai din punct de vedere național-cultural, ci și din considerațiuni pur practice (aprețiate mai pe larg în Nr. 16 al „Revistei Economice” din 16 Aprilie a. c), —

membrul secțiunii, Dr. C. Diaconovich, propune, iar secțiunea decide:

În scopul de a unifica și îndrepta terminologia financiară usitată de prezent la băncile rom. din țeară și în cercurile clientelei lor, Secțiunea economică a „Asociațiunii”, ia angajamentul de a publica un dicționar special al terminologiei financiare române.

Adunarea materialului pentru acest dicționar se încredințează membrilor corespondenți ai secțiunii: Dr. N. Vecerdea și Nic. P. Petrescu, și anume dlui Dr. Vecerdea partea administrativă și juridică, iar dlui Petrescu partea tehnică și de contabilitate. Membrul secțiunii Dr. C. Diaconovich primesce însărcinarea de a publica materialul ce-l va primi de la membrii mai sus numiți (și anume de la fie-care cel puțin în intervaluri de câte 2 săptămâni), în o rubrică permanentă a „Revistei Economice”, care va cuprinde și un apel către toți directorii și funcționarii de bancă, ca să comunice redacțiunii observările lor asupra terminilor publicați, precum și eventualele lor propuneri pentru întregirea terminologiei noastre financiare.

După terminarea acestor publicațiuni, Dr. C. Diaconovich va avea să aranjeze pentru tipar întreg materialul adunat și-l va publica apoi în forma unui dicționar.

Ca cînsură pentru lucrarea proiectată se stabilesc următoarele norme:

1. Termenii neexceptionabili din punctul de vedere al corectității limbei române, și

încetățâniți deja, să se păstreze chiar și în cas dacă nu ar fi întrebuințați în literatura financiară și la băncile Românilor din alte țări.

2. Termenii greșiți sub raportul corectității limbei române, și cei-ce lipsesc încă, se vor înlocui resp. împrumuta din terminologia acceptată în literatura financiară, în codicele de comerț și alte legi speciale, precum și în judicatura Românilor din Regat.

3. Publicarea materialului în „Revista Econ.” se va face fără considerare la ordinea alfabetică după diferitele ramuri de afaceri, astfel ca după posibilitate să se trateze totdeauna o temă completă cu înșirarea tuturor termenilor ce-i aparțin. Arangiarea materialului în ordine alfabetică se va face abia la publicarea dicționarului.

4. În scopul de a populariza cu mai multă înlesnire, terminologia ce se va stabili, dicționarul va cuprinde și termenii incorecți dar usitați pân'aci, însoțiți de o trimitere la termenii corecți ce le corespund. De asemenea se vor indica în parantesă și termenii corespunzători în limba germană și maghiară.

5. Dicționarul se va prezenta în manuscris în o ședință a secțiunii, care va lua dispozițiuni pentru procurarea mijloacelor trebuincioase, și apoi manuscrisul — încât nu se vor ivi greutăți extraordinare — se va publica cel mult până la 1 August 1905, ca să poată fi prezentat proximei Conferențe a Băncilor române, care se va întruni în toamna anului viitor. Această conferență, sau eventual Delegațiunea Băncilor, va fi apoi invitată, ca să adreseze tuturor Băncilor românesci din țeară un apel pentru introducerea în mod obligator a terminologiei uniforme și a regulilor ortografice stabilite de curând prin Academia română, cari pân'atunci vor fi formulate în Îndreptarul ortografic ce se va publica în sensul hotărârii luate în ultima sesiune a Academiei“.

*

Sperăm că Dd. Petrescu și Dr. Vecerde, căror secțiunea le-a încredințat partea cea mai importantă a lucrării proiectate, în vedere a scopului, nu vor aduce sacrificiul ce se cere, și-și vor începe activitatea în timpul cel mai apropiat. Din a noastră parte vom da loc cu deosebită plăcere articolelor ce ni-le vor trimite și vom căuta să ne conformăm dorințelor lor și să le dăm întreg concursul nostru pentru realizarea cu bun succes a lucrării inițiate.

Plasarea depozitelor spre fructificare — păcat.

Cruțarea, economisirea, a fost considerată din timpurile străvechi, la toate popoarele, drept o virtute; numai gradul suprem al aceleia: sgarcenia, avariția, o cualifică drept păcat nu numai legile religioase-morale, ci și legile sociale. Din motivul acesta instituțiunile, cari oferă oamenilor cruțatori ocaziunea de a-și plasa banii economisiți în mod fructifer, se privesc pretutindenea ca niște factori necesari, ba chiar indispensabili ai vieții economice. De aci provine, că statele moderne se îngrijesc înse-le de fondarea de *casse de păstrare*. Cassele de păstrare de stat din Franța, Rusia și Anglia, apoi cassele de păstrare comunale din Germania și Austria, iar la noi și în alte țări înființarea casselor de păstrare probează în deajuns, că fie-care stat modern pune mare pond pe dezvoltarea virtuții de a cruța și pe fondarea casselor de păstrare, ce stau în serviciul acestei virtuți.

Se ivesce acum un scriitor economic american, capacitat, profesor și mare filosof și se silește a documenta, că *cruțarea resp. plasarea sumelor cruțate ca depozite spre fructificare în anumite cusuri nu este virtute, ci păcat*, și încă un păcat, care a cauzat depreciunea economică. Aserțiunea aceasta voiesce să o documenteze scriitorul național-economic I. I. O. Lahn din Brooklyn, care în scrierea sa „*Epocele depreciunilor și cauza unitară a aceloră*“ ia poziție contra părerii în general înrădăcinate pân'acum. Opul lui Lahn nu este productul nisuiții de a spune ceva deosebit și nou, va să țiecă nu urmăresce scopul de a face senzațiune, ceea-ce se vede de acolo că cartea este provăduță cu o precuvântare măgulitoare a excelentului economist și profesor universitar Dr. Adolf Wagner. Ideile lui Lahn asupra acestei chestiuni sunt pe scurt următoarele:

Dacă scopul cruțării este a stringe bani, atunci prin aceasta scade circulațiunea, devin de prisos puterile de muncă, se produce o stagnațiune a afacerilor. Aceasta tendință păgubitoare a cruțării se neutralizează total până atunci, până când scopul ei este de a aduna capitaluri mari, spre a produce cu ajutorul lor alte bunuri nouă, în care cas capitalurile strinse prepară o eră nouă a prosperității spiritului de întreprindere. Dacă însă capitalurile cruțate nu se plasează de loc, ori se plasează numai în parte în zidiri, fabrici, căi ferate nouă, etc., atunci se presintă imediat tendința păgubitoare amintită mai sus și urmează depreciunea. În cazul acesta stagnează înainte de toate spiritul de întreprindere și uvrierul și patronul devin din ce în ce mai sëraci; și fiind-că sërăcesc nu numai cei cu avere puțină, ci și cei-ce participă la întreprindere cu capitaluri mari, întreprindătorii, comercianții, etc., ruina devine generală și depreciunea economică permanentă, După expunerea acestor păreri autorul țiecă, că greșesc

mult aceia, cari susțin că chiar prin plasarea depozitelor la diferite institute de bani se adună acele capitaluri de cari este lipsă pentru a da impuls activității economice, a desvolta spiritul de economie și a produce bunuri noi. Institutele de bani adecă nu pot ceda depozitele lor spre scopul indicat, pentru-că asupra acelor pot dispune numai pân'atunci, până când deponenții nu le reclamă; își plasează deci depozitele în împrumuturi cu scadență scurtă și fac prin aceasta întreprinderilor, cari au lipsă de plasări durabile, servicii de tot mici: ba tocmai acordarea și primirea de astfel de depozite sunt adeseori cauza ruinei multor întreprinderi.

Meditând fără preocupățiune asupra teoriei lui Lahn, este imposibil a nu aproba exactitatea ideii lui fundamentale. Iar aceasta idee fundamentală este, că dacă o națiune n'ar face altceva, decât ar tot cruța, aceea în curând ar trebui să moară de foame, pentru-că nesatisfacerea trebuințelor, din cauza cruțării, ar produce o lipsă generală de lucru și câștig, ar reduce producțiunea la gradul cel mai minimal posibil și ar opri pe loc ori-ce activitate național-economică. Prin urmare este adevărat, că scopul suprem și unic al cruțării nu trebuie să fie adunarea de capitaluri, *ci punerea capitalurilor adunate în serviciul activității economice*; cu alte cuvinte scopul practic al cruțării să nu fie îngrădirea de capitaluri moarte, ci înmulțirea capitalurilor naționale productive. În consecuență Lahn are drept, că pe lângă sistemul actual al caselor de păstrare, depozitele aglomerate în casele de păstrare, stau numai în măsură de tot mică la dispoziția spiritului de întreprindere, fiind-că nu se pot lega (împrumuta) pe timp mai îndelungat, ci trebuie ținute la dispozițiunea deponenților. În privința aceasta însă casele de păstrare private au o libertate de acțiune mai mare, decât casele de păstrare de stat și comunale, ba depozitele acestora din urmă preste tot nu contribuie cu nimic la promovarea întreprinderilor private.

Din toate acestea urmează, că *pe terenul manipularii și fructificării depozitelor trebuie introduse reforme*, cari să transformeze cruțarea improductivă, numită de Lahn *pecat național-economic*, în o virtute, care să fertilizeze activitatea economică. Din acest punct de vedere se nasce în prima linie întrebarea, dacă casele de păstrare comunale, și în special casele de păstrare de stat, au drept de existență ori nu? Statul și comunele, precum înse-le nu pot participa la întreprinderi riscate (și mai mult ori mai puțin riscată este fie-care întreprindere) tot astfel nu pot pune nici depozitele spre fructificare garantate de ele la dispozițiunea altor întreprinderi. Aceasta o pot face — pe lângă anumite cautele — numai *casele de păstrare private*, dar natural numai după-ce vor fi introdus pe terenul administrării și fructificării depozitelor reforme corăspundătoare și dacă în privința scopului ce trebuie să aibă adunarea de capitaluri și a adevăratei mențiuni a capitalurilor adunate se vor fi înrădăcinat între oameni noțiuni mai clare.

Ori-cât de multă dreptate ar avé Lahn cu teoria sa, este de presupus că nici el însuși nu doarece ca institutele de bani să aplice până la extreim teoria sa referitoare la întrebuițarea depozitelor spre fructificare, pentru-că aceasta nu numai că nu ar fi rațional, ci din contra dacă capitalurile cruțate s'ar pune exclusiv la dispoziția spiritului de întreprindere, aceasta ar provoca deadreptul mari calamități economice. Lahn atribue depreciunea economică detragerii depozitelor spre fructificare dela diferitele întreprinderi; există însă și o calamitate economică mai mare decât depreciunea și aceasta este *supraproducțiunea*. Ce s'ar întâmpla d. ex. dacă depozitele spre fructificare de mii de milioane coroane, plasate la institutele de bani din Ungaria s'ar investi în întreprinderi industriale, de comunicațiune, comerciale etc.? Este evident, că aceasta abundență de capitaluri ar provoca o supraproducțiune extraordinară de mare, a cărei urmare naturală ar fi, tocmai aceea-ce a fost intențiunea de a evita: depreciunea economică. Dar pe când depreciunea, care rezultă din insuficiența capitalurilor, nu cauzează o ruină generală și subită, nu nimicesce averi neprecalculabile, cel mult împedecă înavuțirea și dezvoltarea economică, pe atunci depreciunea provocată de supraproducțiune este urmată de un lung șir de falimente și nimiciri de averi.

Trbuie deci observată măsura potrivită a spiritului de economie la satisfacerea trebuințelor de bani, și aceasta cu atât mai mult, cu cât este vorbă de bani cu dobândă, a căror plasare în întreprinderi îngreunează prosperitatea și mărește risicul. Prin urmare nu este permis a enunța ca regulă generală, că întreaga sumă a depozitelor spre fructificare trebuie întrebuițată pentru curmarea depreciunii economice, adecă plasată în întreprinderi. Bani cruțați, fie-că stau în masa celui ce cruță ori în casele de păstrare, fie-că se întrebuițează numai pentru satisfacerea trebuințelor individuale, — din punctul de vedere al interesului public și al înavuțirii publice, — este adevărat că se pot considera drept capitaluri moarte. Dacă însă nu este dată posibilitatea de a întrebuița capitalurile disponibile altfel, decât numai provocând o supraproducțiune, atunci este la tot cazul mai bine, dacă acest prisos stă la dispozițiune în bani, decât în mărfuri, produse pe calea supraproducțiunii, ce nu se pot vinde și sunt expuse în grad mare deprecierii. Toate acestea sunt la tot cazul chestiuni interesante, discuțiunea cărora este fără îndoială folositoare; căci este — credem — mai presus de ori-ce îndoială, că cruțarea nu este permisă să servească numai interesele individuale ale celui-ce cruță și să-i dea singuraticului posibilitatea de a acuira capitaluri, cari nu fac nici un serviciu binelui public, ci depozitele spre fructificare trebuie încorporate la capitalurile naționale vii și productive („M. P.“) *

Emigrațiunea în Ungaria.

Deoarece-ce zilnic se ivesc casuri că cetățeni ai statului nostru atât ardeleni cât și din celelalte părți ungare, își părăsesc vatra strămoșească pentru a și căuta ocaziune de agonisit în străinătate: ne vom ocupa aci cu motivele atât sociale cât și politice, cari cauzează emigrațiunea, cu legile cari o regulează și în genere cu tot ce privesc această chestiune.

După statistică, au emigrat în anul trecut peste 100,000 persoane, parte în România, iar partea cea mai mare în America.

Emigrarea în România e o chestiune mai veche, pe când la America e de o dată mai nouă. În România și Bucovina trăesc astăzi — fără a socoti pe cei cari se întorc — mai mult de 100,000 cetățeni ungari, cei mai mulți din Ardeal, și anume din comitatele Brașov și Sibiu, apoi din comitatele Caras-severin și Torontal. Causa emigrării în România au mai mult caracter local. Așa e: legea absolut avitică de comasațiune; căci la noua împărțire a pământului, proprietarii mari au drept să și aleagă după plac tabla de moșie, pecând micii proprietari primesc restul, loc îndepărtat ori steril, etc., așa că nu e mirare, dacă în unele locuri micii proprietari în desperarea lor vor cu puterea să și apere avutul părintesc. Mai vin dările grele, în urma cărora țăranului abia îi rămâne ceva pentru traiul de toate zilele. O altă cauză e războiul vamal cu România declarat din considerațiuni agrare, care a nimicuit industria și comerțul ardelean, în urma căruia emigrațiunea a crescut foarte mult, mai cu samă din cercul meseriașilor.

Emigrarea la America are cauze cu mult mai complicate. Primii coloniști americani i-au dat Franța și Anglia. Germania a început a da prin anii 50 ajungând culmea în decada 80—90, ca apoi să scadă rapid. Și anume după reșelul din 1870/1 ea își construiește în toate centrele sale culturale școli tehnice speciale și superioare. Aceste liferară Germaniei personalul trebuincios, care creă imposanta industrie germană de ași. Astfel muncitorului german îi se oferă destulă ocaziune de agonisire în patria sa.

La noi a început emigrarea la America prin anii 70, în urma criselor economice de atunci și a concurenței austriace. Și anume: în anii 70 în mai multe centre industriale din America lucrătorii făcând greve, căutarea de brațe era foarte mare. Atunci agenții întreprinderilor americane apărură în Ungaria și câștigară cu promisiunile lor mulți muncitori, cari bucuroși le-au dat ascultare în urma referințelor nefavorabile ilustrate mai sus. Mai mare parte s'au dus din nordul Ungariei, așa că pe acolo ținuturi întregi au rămas depopulate. Astăzi după cea mai modestă apreciere — neconsiderând pe cei cari se întorc — numărul emigranților se urcă la $\frac{1}{2}$ milion.

Motivele emigrațiunii sunt: că în nordul Ungariei pământul în mare parte e stâncos, nepotrivit pentru economie ori acoperit de păduri, cari abia aduc de jugăr 2 cor. venit anual. Apoi nimicirea industriei de casă prin concurența austriacă a sărăcit poporul, care în lipsă de ori-ce isvor de agonisire și nutremânt e silit să plece în lume. În celelalte părți ale Ungariei economie nerațională, administrațiune necredincioasă, sarcini mari, amăresc populațiunea, așa că și vinde ce mai are și o ia peste Ocean. Un exemplu de pe Șesul ungar: o comună primesc sarcini mari pentru apărare contra inundării, ori pentru construirea unei linii ferate, pentru canalizare, ori pentru alte scopuri de interes

public. Domnul de pământ ale cărui câmpuri aparțin acelei comune, după ce se execută costisitoarele lucrări, zidește câteva locuințe pe moșia sa și cere permisiunea să alcătuiască o nouă comună ceea-ce i-se și dă. Astfel el se subtrage dela sarcinile amintite, cari cad apoi în întregime pe locuitorii vechei comune. — Din astfel și alte multe casuri, provin aruncuri comunale, cari pe lângă mărimea dărilor noastre de stat sunt aproape insuportabile. Românii noștri pe lângă dări și aruncuri mai au asupra lor și întreținerea bisericilor și a școalelor lor.

Mai departe multe defraudări, căderea vreunui institut mai mare de bani din provincie și în present, dacă statului îi va succede a înlocui pe malconțenii căilor ferate, toate acestea dau nouă cete de nemulțămiiți, cari sunt siliti ași agonisi cele de lipsă în străinătate.

Un rēu în țara noastră mai consistă în marea neproporțiune la alegerea carierelor. Avem prea mulți funcționari, adică persoane, cari pozitiv nu produc, dar de consumat consumă și prea puțin de aceea, cari produc pozitiv.

Urmările emigrațiunii sunt destul de stricacioase. Industria suferă în lipsă de muncitori, gospodăriile cele mari decad în lipsă de brațe! Mai mult însă suferă statul.

Normele legale ce privesc emigrarea, sunt cuprinse în art. de lege IV din 1903. Ele opresc, ce e drept, emigrarea: celor datori a servi în armată dela al 17-lea până la al 25-lea an, persoanelor asupra cărora e ordonată arestarea, minorilor fără învoirea părinților și în fine acelor cari n'au banii receruți pentru călătorie.

Ungaria urmează o politică direct contrară întereselor ei industriale. Până când granița vestică a deschis'o exportului austriac — făcând astfel imposibilă dezvoltarea industriei în nord, din cauza concurenței a închis granița sudică și estică, care formează linia ei naturală de export.

Din cele expuse până aci reiese lipsa de isvoare de agonisit ce domnesce în Ungaria, și că numai o industrie puternică și înfloritoare poate da poporului ocaziune de agonisire, ca să nu fie silit să și ia refugiu în străinătate. △

AFACERI DE DARE.

Competința la transscrierea acțiunilor.

În cas de transscriere a acțiunilor nominative, competența după scala II trebuie plătită după valoarea acțiunilor din timpul transscrierii și nu după suma vărsată aconto acțiunilor din cestiune. (Judec. administrativă)

*

Detrageri din venitul brut. La satorirea contribuțiunii întreprinderilor obligate la dare de seamă publică pierderea provenită din reducerea cursului de bursă a hârtiilor de valoare nu se poate detrage din venitul brut. (Judec. administr. Nr. 21.765/903).

JURISDICTIUNE.

Greva ca vis-major. O firmă comercială a pretins prin proces desdaunare dela un fabricant, fiind-că acesta nu i-a furnisat la timp o marfă comandată, cauzându-i în modul acesta pagubă.

Instanța primă a respins pe actor cu pira sa, cu motivarea, că aceea este lipsită de basă, fiind dovedit cu documente și martori, că pe timpul când ar fi trebuit furnisate mărfurile comandate, între uvrierii fabricii din cestiune, precum și a altor fabricii din aceiași lo-

calitate a erupt greva în grad atât de mare încât fabricațiunea a trebuit sistată cu totul. După-ce fabricantul a înscințat la timp pe comitentul său despre pedeca ivită, el nu poate fi învinuit cu neglijență și obligat la desdaunare, și aceasta cu atât mai puțin, cu cât la împlinirea angajamentului său a fost împedecat prin grevă, ca o forță majoră.

Instanța a doua încă a aprobat aceasta sentință, care acum a fost confirmată și din partea Curiei reg. sub Nr. 170/904.

*

Imprumuturile minorenilor sunt valide, dacă s'au contractat cu scop de a asigura traiul, educațiunea și continuarea studiilor lor. Nu este însă deajuns ca minorenilor să fi cerut imprumul spre acest scop, ci decizător este, dacă de fapt s'a întrebuințat spre scopul acesta? (Curia reg. Nr. 363/903).

AFACERI FINANCIARE.

Situațiunea.

Sibiu, 29 Aprilie 1904.

Ca în anii trecuți, așa și în anul acesta cătră finea lui April situația pieței interne de bani a devenit mai încordată, ceea-ce de astădată se atribuie în parte și nesigurantei ce a domnit în țară câva timp din cauza grevei dela căile ferate. Discontul privat s'a urcat în Viena la $3\frac{1}{8}\%$ — $3\frac{1}{16}\%$, iar în Budapesta cambiale de portoliu s'au discontat dela $3\frac{3}{8}\%$ în sus.

În piața internațională de bani evenimentul cel mai însemnat este că Banca Angliei și-a redus etalonul din nou cu $\frac{1}{2}\%$ la 3% , în urma căreia discontul privat din Berlin încă s'a redus la $2\frac{3}{4}\%$. În Londra discontul privat a variat între $2\frac{1}{4}$ — $2\frac{5}{16}\%$.

*

Schimbul de bani (zarafia) la Banca Austro-Ungară. În semestrul dela 1 Octobrie 1903 până la 31 Martie 1904 schimbul de bani al Băncii de emisiune a arătat o circulațiune de K 244.021.000 la care monetele curente de argint (fiorinii de argint) au participat cu intrate de rotund K 42 mil. și eșite de rotund K 41 mil. Asemenea au fost căutate piesele de K 5—; din acestea au schimbat sucursalele din Austria singure K 11.6 mil. pe când la centralele din Viena și Budapesta și sucursalele din Ungaria circulațiunea a fost d'abia de K 7.5 mil. De notat este, că încep a se popularisa și monetele à 1 fil., circulațiunea căroră a atins la toate institutele Băncii Austro-Ungare suma de K 412,290 și anume s'au încasat K 192,820 și au eșit K 219,470.

COMUNICAȚIUNE.

Greva funcționarilor dela căile ferate.

Greva funcționarilor dela căile ferate amintită în Nr. trecut al acestei Reviste, a încetat Duminecă la 24 crt. după-ce guvernul a exoperat dela Majestatea Sa mobilisarea parțială a armatei, în urma căreia toți funcționarii rezerviști dela căile ferate au fost chemați la serviciu activ și constrânși sub pază militară ași împlini serviciul. Aceasta măsură extraordinară a avut rezultat, căci deja circulă trenurile pe toate liniile și au intrat toate în cadrul lor normal.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Beregsana“ cassă de păstrare, soc. pe acțiuni în Beregsau și-a ținut adunarea generală la 6 Martie 1904, sub presiul dui Dr. Aurel Cosma, fiind notar dl Constantin Clecan, iar verificatori ai procesului verbal dnii Traiță Paian și Toma Ghilezan. Prezenți au fost 31 acționari, reprezentând 326 acțiuni cu 326 voturi.

Profitul net de K 2086.68 s'a distribuit astfel: Dividendă și spradividendă K 1000.—. Fondului de rezervă K 1000.—. Scopuri filantropice-culturale K 26.68. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiare K 60.—.

Dividenda s'a fixat cu $2\frac{1}{2}\%$ = K 2.— de coupon și se plătesce cu începere dela 6 Martie 1904.

În direcțiune s'au ales dnii: Romulus Carabaș, Georgiu Bugariu, Ion Luminos, Stoaia Mărza, Moise Ciurceu și Georgiu Mihailovici, iar în comitetul de supraveghiare dnii: Petru Ionaș, Iovan Ciulan, Aron Lazarovici și Iovan Nicolescu.

*

„Făgetana“ institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în Făget. Adunarea generală a acestui institut s'a ținut la 7 Martie 1904, sub presiul dui Sebastian Olariu, fiind notar dl Toma F. Haneșiu, iar verificatori ai procesului verbal dnii: Azentiu Gaita și Vasilie Nicorescu. Prezenți au fost 28 acționari, reprezentând 572 acțiuni cu 201 voturi.

Profitul net de K 32,627.55 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 20,000.—. Fondului de rezervă K 6656.55. Scopuri filantropice-cult. K 450.—. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiare K 3890.—. Tantieme funcționarilor K 1631.—.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: A II cuotă internatului pedagogic, Caransebeș K 250.—. Fondului protopopesc gr.-or. rom., Făget K 200.—.

Dividenda s'a fixat cu 10% = K 20.— de coupon și se plătesce imediat după adunarea generală.

În direcțiune s'au ales dnii: Vasilie Nicorescu și Alexandru Iclozan, în locul decedaților Aurel Popescu și George Giura, iar în comitetul de supraveghiare dnii: Isaia Popovici și Dimitrie Tătar, în locul dlor Vasilie Nicorescu și Alexandru Iclozan, aleși în direcțiune.

O deciziune de importanță a acestei adunări generale a fost urcarea capitalului social cu K 200,000 prin o nouă emisiune de 1000 acțiuni à K 200.—. Pentru acoperirea capitalului acestei emisiuni, s'a decis a se folosi din fondurile de rezervă ale institutului suma de K 170,000.—, dividendă anului 1903 K 20,000.— iar pentru acoperirea restului de K 10,000.— să se încasseze dela acționari de fie-care acțiune nouă câte K 10.—. Acțiunile nouă se liberează imediat după plățirea sumei de K 10.— de fie-care acțiune și restituirea acțiunilor și a coalelor de cupoane vechi.

Valoarea nominală a acțiunilor nouă va fi așadară K 400.—.

*

„Jiana“ institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în Petroșeni este firma unei nouă întreprinderi financiare românesce înființate în Petroșeni cu capital social de K 60,000 împărțit în 1200 acțiuni à K 50. Direcțiunea este compusă din următorii domni: Avram Stanca, protopresbiter și proprietar; Dimitrie Lucaciu, comerciant și Dr. Aurel Csatt, medic, toți în Petroșeni; Isidor Saturnu, paroch în Merișor; Ioan Bora, paroch în Petros; Petru Preda Stefone, învățător în Petrilla și Mihai Bontescu, avocat în Hațeg.

*

„*Silvania*“ institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în Șimleu și-a ținut adunarea generală la 23 Martie 1904, sub presiunea dlui *Alimpu Barboloviciu*, fiind notari dnii *Gavril Trifu* și *Dr. Georgiu Pap*, iar verificatori ai procesului verbal dnii *Georgiu Maioru*, *Vasilu Papp* și *Augustin Marcușiu*. Prezenți au fost 27 acționari, reprezentând 376 acțiuni cu 205 voturi.

Profitul net de K 54,160·84 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 27,000.—. Fondului de rezervă K 16,769·13. Scopuri filantropice-cult. K 1353·91. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 5874·12. Tantieme directorului și oficialilor K 1958·04. Fondului de pensuni K 1065·64. Remunerațiuni K 140.

Dividenda fixată cu 9% = K 9.— de cupon se plătesce cu începerea dela 24 Martie 1904.

*

„*Timișoara*“ institut de credit și de economii în Timișoara. Direcțiunea acestui institut în conțelegere cu comitetul de revisiune în ședința sa plenară dela 27 I. c. a numit director executiv definitiv pe dl *Romulus Carabașiu*, fost până acum director executiv provisor. La numirea aceasta direcțiunea a luat în considerare rodnică activitate de până acum a dlui *R. Carabașiu* și zelul său manifestat față de institut, având convingerea, că insitutul adus iarăși în cadrele sale normale sub conducerea dsale se va desvolta tot mai mult spre binele acționarilor și a tuturor celor interesați. Dorim rezultate frumoase atât direcțiunii, cât și noului director executiv.

*

„*Venețiana*“ institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în Veneția-inferioară și-a publicat bilanțul pe 1903 (al II-lea an de gestiune) încheiat cu un profit net de K 4680·49, din care K 996·50 transpus din 1902, când profitul net a atins suma de K 3828·42. Activele totale se cifrează cu K 70,579.—, față de K 51,809.— în 1902, din care sumă Camb. escomptate fac K 70,579·52. Dintre pasive au crescut Depozitele spre fructificare dela K 27,014 la K 45,552.— și s'a adunat și un fond de rezervă de K 397.—. Capitalul social de K 20,000 se prezintă întreg vărsat. Venitul brut a fost de K 7836 față de K 6203.— în 1902.

Institutul acesta folosește pentru „încheierea conturilor“ termenul vulgar „încheierea *socoților*“ și se numește pe sine odată „institut de credit și de economii“ și altă dată „cassă de păstrare“, astfel că cetitorul este nedumerit, cum anume este corectă firma. Convocarea la adunarea generală și bilanțul publicat are, ca și în anul precedent, o mulțime de erori de tipar: comitet de supraveghiere, cambii escomptentate, director *executor*, căci nu ne vine să presupunem, ca conducătorii acestui institut nu ar cunoaște expresiunile corecte. În bilanțul maghiar numele de familie al membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiere sunt maghiarisate, ceea-ce este un zel de prisos.

CRONICA.

„*Patriotismul capitalului*“ este titlul unui articol apărut în fruntea ziarului „*Nagyszzebeni Ujság*“ în care, în opoziție cu unele ziare din capitală, se apreciază în mod obiectiv activitatea institutelor de bani ale naționalităților și se combate cunoscuta aserțiune despre munca de subminare ce ar desvolta-o băncile românesce și săsesce la noi în patrie. Din contra băncile acestea sunt prezentate de autorul articolului din cestiune drept modele de urmat din partea băncilor maghiare. Articolul reflectează ziarelor „*Hazánk*“ și

„*Budapesti Hirlap*“, dintre cari acesta din urmă s'a plâns, că băncile românesce și săsesce ajutoară școalele și dice, că bine fac, căci dacă n'ar face-o ele, ar trebui să o facă aceasta statul și atunci ar avé mai puține mijloace ca să vină în ajutorul sêcuilor. Băncile maghiare nu dau ajutoare spre scopuri școlare și culturale. Mai patriotice sunt oare ele? Mai departe constată autorul, că proprietarii maghiari aleargă la băncile naționalităților, fiind-că acolo primesc împrumuturi mai ieftine. Strică prin aceasta Maghiarilor? Să lucre și băncile maghiare mai efin, să nu se ocupe numai cu împrumuturile cambiale fiind-că acelea sunt mai rentabile.

Față cu propunerea lui „*Bud. Hirlap*“ ca statul să dea împrumuturi efine la băncile mari din orașele maghiare, ca acelea apoi să ajutore poporațiunea maghiară și să o ferească de băncile naționalităților „*Nagyszzebeni Ujság*“ dice, că unicul mijloc de a ajunge la rezultat este ca băncile maghiare să nu vineze după dividende grase, ci să se mulțamească cu 8%, cel mult și plusul să-l dea spre scopuri școlare și culturale ca băncile săsesce și românesce.

*

Producțiunea petrolului. Conform unei statistice publicate de biroul uniunii geologice din Washington în 1902 s'a produs în lumea întreagă cu 7% mai mult petrolu decât în 1901, iar față de 1900 cu circa 20% mai mult. Producțiunea Statelor Unite a crescut aproape cu atâta, cu cât s'a redus producțiunea în Rusia. Producțiunea singuraticelor țeri se prezintă astfel (în butoaie a 42 gallon din Statele Unite).

Statele-Unite	80.894,590	butoaie 45·64%
Canada	520.000	” 0·29 ”
Peru	60,000	” 0·03 ”
Rusia	80.540,045	” 45·44 ”
Galiția	4.142,160	” 2·35 ”
Lunatia, Iava, Bornes	5.860,000	” 3·31 ”
România	2.059,930	” 1·16 ”
India	1.570,500	” 0·89 ”
Iaponia	1.183,000	” 0·67 ”
Germania	353,675	” 0·20 ”
Italia	12,000	” 0·02 ”
Austro-Ungaria și alte state	26,000	” 0·02 ”

*
○

Posta Redacțiunii.

Dlui P. în O. Registrele pentru evidența scadențelor cambiale (Scadențarele cambiilor), dacă nu sunt în același timp și registre pentru împrumuturile cambiale, sunt scutite de timbru (conform punctului b) al pos. 58 al tarifelor de timbre). Registrele din cestiune sunt a se prezenta însă înainte de a le lua în folosință direcțiunii financiare competente.

„*Săcana*“ în *Sacul*. Legea comercială ungară este tradusă în românesce și s'a publicat în „*Compasul românesc*“ pe anii 1895 și 1896 (anul III. și IV.) editat la timpul său de dl Nic. Petra Petrescu. Partea referitoare în special la societățile pe acțiuni, este comentată în „*Drepturile, datorințele și responsabilitatea direcțiunii*“, op apărut în traducerea dlui Constantin Popp. Aceasta din urmă o puteți comanda la Librăria archidieceșană ori la traducător în Sibiu cu prețul de K 3.—. „*Compasul*“ poate să-l căpătați la dl Petra Petrescu, de prezent director la „*Cordiana*“ în Föld p. u. Ujegyház (com. Sibiu).

SUMAR.

Terminologia financiară română. — Plasarea depozitelor spre fructificare — păcat. — Emigrațiunea în Ungaria. — *Afaceri de dare*: Competința la transcrierea acțiunilor, Detrageri din venitul brut. — *Jurisdicțiune*: Greva ca vis-major, Împrumutul minorenilor. — *Revista financiară*: Situațiunea, Schimbul de bani (zarafia) la Banca Austro-Ungară. — *Comunicațiune*: Greva funcționarilor dela căile ferate. — *Societăți financiare și comerciale*: „*Beregsana*“, „*Făgetana*“, „*Jiana*“, „*Silvania*“, „*Timișana*“, „*Venețiana*“. — *Cronică*: „*Patriotismul capitalului*“, Producțiunea capitalului.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 27 Aprilie 1904.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
	Datoria publică comună.	v. cor.	p. 100 k
5	Renta unit. în hârtie, Mai, Nov., 16% dare	99-90	100-75
5	" " arg. Ian., Iulie. 16% "	99-65	100-75
4	Losuri d. a. 1854 à fl. 250— v. c. 20% "	197—	200—
5	" " " 1860 à fl. 500— " 20% "	153-30	154—
5	" " " 1860 à fl. 100— " 20% "	184-50	185—
—	" " " 1864 à fl. 100— " 20% "	261-75	264—
	Datoria publică austriacă.		
1	Renta austr. aur., scut. de dare	119-55	119-80
4	" " Cor.	99-75	99-95
3 1/2	" " de invest.	91-45	—
	Datoria publică ungară.		
4	Kenta ung. aur., scut. de dare	118-50	118-85
4	" " Cor.	98-05	98-35
3 1/2	" " " " " " " " " " " "	89-60	90-20
4	Impr. ung. cu premii à 100 fl.	211-80	212—
4 1/2	" p. regul. Tisei sc. de dare	163-50	164—
3	Oblig. de regalii croat-slav.	102-50	102-50
4	Impr. p. regul. Porților de fier	85-50	83-50
4	Oblig. rurale croato-slavone	99-25	99-50
4	" " ungară	99-35	99-50
	Alte datorii publice.		
5	Los. p. regularea Dunării, à 100 fl.	280—	—
4	Obl. Soc. Temeș-Bega	98-50	99—
5	Imp. cu prem. al orașului Viena	104-90	—
2	" " sârbesci à 100 fr.	92-50	—
—	Oblig. cu premii a C. fer. turc. à 400 fr.	133-30	—
—	Impr. bulgar 1889	108—	107-50
	Scrisuri fonciare și a. a.		
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	100-55	—
3	" " " " " " " " " " " "	305—	—
4	Banca austro-ungară 40 1/2 ani	101-55	101-55
4	" " " " " " " " " " " "	—	101-55
4 1/2	Banca comer. ung. Pesta	101-25	101-25
4 1/2	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, repl. 110% în fl.	107-75	108—
4	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, 50 1/2 ani	100-50	101—
4	" " " " " " " " " " " "	98-25	99—
4	Inst. de credit fonciar ungar	100-10	100-15
3 1/2	" " " " " " " " " " " "	99-10	99-25
4 1/2	Banca "hipotecară" ungară	101-20	101-25
4	" " " " " " " " " " " "	101-65	99-50
4	" " " " " " " " " " " "	276—	138—
3 0/0	Banca hip. ung. cu premii	—	108-50
5	Albina, Sibiu	—	102-50
4 1/2	Cassa de păstrare Sibiu, em. IV.	—	101-50
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiu, em. VI.	—	101-50
	Losuri.		
	Basilica, à fl. 5—	22-40	23—
	Credit, à fl. 100—	474-50	478—
	Clary, à fl. 40— v. c.	173-50	—
	Buda, à fl. 40—	178—	175—
	Pálffy, à fl. 40—	173—	170—
	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	55-10	56-50
	" " ungară, à fl. 5—	30—	30-75
	Rudolf, à fl. 10—	71—	—
	Salm. à fl. 40— v. c.	237—	—
	Salzburg, à fl. 20—	80-50	—
	St. Genois à fl. 40— v. c.	—	—
	Impr. cu prem. al oraș. Viena, 1874	513—	—
	Triest, à fl. 50—	300—	—
	"Jó sziv", à K. 4—	—	10-75
	Valute.		
	Galbini austr. sau ung.	11-39	11-43
	" " c. reg.	11-37	11-36
	Napoleon'd'or (20 frei sau 8 fl. aur)	19-08	19-08
	20 Marce germ. aur	23-52	23-53
	Ruble rusesci de hârtie per bucată	—	2-54 1/2
	Bilete germ. 100 M.	117-35	117-47
	" franc. 100 Fr.	—	95-60
	" ital. 100 Lire	95-30	95-45
	Ruble, bilete, 100	253-75	—
	Lei românesci, 100	—	95-50

Prețul per bucată

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 27 Aprilie 1904.

Grâu de Bănat	per 50 kg. vinde	7-65— 8-10
" " Tisa	" " " "	7-85— 8-40
" " Pesta	" " " "	7-80— 8-35
" " Alba-reg.	" " " "	7-80— 8-30
" " Bacica	" " " "	7-85— 8-25
Secară	" " " "	6-20— 6-45
Orz	" " " "	5-70— 6—
Ovės	" " " "	5-30— 5-70
Porumb	" " " "	5-10— 5-20
Rapiță	" " " "	10-35— 10-55
Untură de porc B.-Pesta	" " " "	64-50
Slănină (clisă)	" " " "	52-50— 55—

Bursa de București.

Cursul din 26 Aprilie 1904.

Renta amort. 1881 de 5%	vinde Lei	99 3/8
" " 1892 5%	" "	100 1/2
" " 274 mil. 4%	" "	89
" " 1898 4%	" "	88 1/2
Fonciare rurale 5%	" "	101
" " 4%	" "	90
Seris. fonc. urb. București 5%	" "	91 1/8
" " Iași	" "	87 1/4

„Cassa de păstrare“ (reuniune) în Seliște
(comitatul Sibiu).

ANUNȚ.

„Cassa de păstrare“ (reuniune) în Seliște
acordă împrumuturi fără nici o proviziune
sau competență de scris și anume:

I. Împrumuturi pe obligațiuni cu cavenți
și împrumuturi cambiale:

dela K	50 până la	1000	cu	8%
" "	1000	" "	5000	" 7%
" "	5000	" "	20000	" 6 1/2%
" "	20000	în sus		" 6%

II. Împrumuturi hipotecare și împrumuturi
cambiale cu acoperire hipotecară:

dela K	100 până la	1000	cu	7%
" "	1000	" "	5000	" 6 1/2%
" "	5000	în sus		" 6%

III. Credite de Cont-curent pe lângă acope-
rire de hârtii de valoare și hipotecă:

sume până la K 5000 cu 6-8%
și preste . . K 5000 „ 6-3%
interese decursive.

Din ședința direcțiunii ținută la 14 Aprilie
1904.

Nr. 53. [2-3]

Direcțiunea.

Ministerul Agriculturii, Industriei, Comerțului și Domeniilor. București.

Călimănesci.

Băile Călimănesci sunt situate pe marginea Oltului, la extremitatea n.-vestică a satului Călimănesci, din plaiul Cozia, jud. Vilcea.

Stabilimentul dela Călimănesci, conținând hotelul, clădirea băilor, instalația mecanică și casa administrației și a poștei, este așezat sub stîncile de conglomerat ale dealului Pișolea, acoperit cu o frumoasă pădure de fag, cu un început de plantație de pin.

Hotelul posedă 153 camere mobilate, un salon spațios special în care se dă în fie-care Duminecă câte un bal, o cafenea cu biliard cu diferite jocuri de distracție, o sală de lectură cu diferite jurnale din țară și străinătate, precum și o sală spațioasă pentru restaurant. Toate aceste săli și coridoare sunt luminate cu electricitate.

Clădirea băilor, în comunicație directă cu hotelul, are 40 cabine de băi, și o sală de așteptare. Fie-care cabină, posedă câte o baie făcută în beton și căptușită cu sticlă. Tot în această clădire se află o baie cu abur alături de o sală de dușe, avînd diferite dușe: ecosez, piston și cerc.

În fața stabilimentului este grădina englezească, loc de preumblare unde cântă muzica de trei ori pe zi.

Grădina este legată cu un parc plantat cu pini și brazi, străbătut de alee umbrite pe unde se sue atât în pădurea mare cât și la drumul ce duce prin pădure la sorgintea Căciulata. În fața stabilimentului se află frumoasa insulă Ostrovul, încunjurată de apa Oltului, acoperit de pădure seculară și străbătut de alee în toate direcțiile. Grădina, parcul și ostrovul sunt iluminate cu electricitate.

Apa minerală pentru băi, analizată de mai mulți chimiști, este mai bogată în constitutive de sulf de cât cele mai renumite ape ale stațiunilor din Europa ca: Aachen, Aix-les-bains, Barège, Baden, Pistyan, Töplitz, Mehadia, etc.

Afecțiunile tratate cu mult succes din aceste băi sunt: Reumatismul, Sifilisul, Scrofulosa, Artrita, Boalele de pele, etc.

Apa minerală de beut, este apa dela izvorul Nr. 6, o excelentă apă purgativă, vindecă cu succes: boalele de ficat, boalele aparatului digestiv în special și respirator, al sistemului nervos și anemia. — Această apă trimisă la expoziția din Bruxelles 1898, a căpătat medalia de aur, ca fiind una din cele mai bune ape purgative din Europa.

Căciulata.

Dintre apele minerale ce există în România este incontestabil cea mai bună apa sorgintei Căciulata.

Căciulata este situată la Nord de stațiunea Balneară Călimănesci la o distanță de 2½ klm. Un drum ce se construiesc prin pădure va face ca balnearii din Călimănesci să parcurgă această distanță printr'un loc umbrat și o poziție pitorească.

Apa de Căciulata dătește marea și incontestabila sa reputație minunatelor succese ce s'au obținut de 50 de ani încoace. Ea este fără rivală în tratamentul și vindecarea bolnavilor cari suferă de *piatră, colici nefretici, gută, boalele căilor urinare, de gravelă ficat, colici hepatice* ș. a.

Analiza apei de Căciulata făcută în străinătate și de distinși chimiști români, arată că în 10,000 părți apă se găsesc substanțele specificate mai jos în proporțiile următoare:

Carbonate.	Cloruri.
de fer 0,0013	de potasiu 0,3316
de magnesium 0,2995	de sodiu 0,2995
de calce 1,9864	de litiu 0,0090
de sodiu 0,0377	de magnesiū 0,1074
	de calciu 0,3983
Sulfați.	Azotați.
de barit 0,0063	de potasă 0,0154
de calce 0,9954	

fosfați de calcie 0,0089, silicie 0,0116, anhidrite carbonice combinate 1,0434, anhidrite carbonice libere 2,2450, hidrogen sulf. liber 0,5860, temperatura la ori-ce epocă 12° cent., densitatea 1,00119.

Apa de Căciulata se întrebunțează la beut tot atât de bine și la domiciliu ca și la sorgintea. Cel mai mare număr de clienți cari fac cură de Căciulata cu apa cumpărată în sticle, pot să ateste eficacitatea acestei ape fără concurență în lumea întreagă, pentru vindecarea boalelor arătate mai sus, când această apă este bună chiar la domiciliu.

Avantajul apei de Căciulata este că nu se alterează prin transport.

Cine vrea să aibă această apă, poate să facă comandă la administratorul băilor Călimănesci, trimițând recepisa casei de depuneri după prețurile arătate mai jos.

1000 sticle de câte un litru în lădi costă 450 lei, una ladă cu 100 sticle 50 lei, una ladă 50 sticle 26 lei, 25 sticle în ladă 14 lei. Costul se înțelege predat în gara Jiblea. Transportul pe linia ferată privesc pe cumpărător, cu un rabat de 50% după tarif.

Sticlele se primesc înapoi în preț de 15 bani bucata.